

OTAN I CEE, BESSONS SIAMESOS

Els poders públics presenten a l'OTAN i a la CEE com a dues organitzacions internacionals amb processos jurídicament distints. Tanmateix des de la seva constitució, l'evolució de l'economia transnacional i del complex militar-industrial les ha anat apropant en els seus objectius. El Tractat de l'Atlàntic Nord, subscrit a Washington el 4 d'abril del 1949, és un pacte militar amb la finalitat d'impedir l'avenc soviètic a l'occident europeu. La raó del seu origen fou la política expansionista de Stalin després de la Segona Guerra Mundial. Però l'OTAN a la vegada ha proporcionat als països membres una cooperació contínua i un assessorament en el terreny econòmic inqüestionable. La presència militar nord-americana al vell continent ha estat també per al Pentàgon la millor garantia per a que les institucions financeres controlessin la utilització dels fons d'ajuda del Pla Marshall i les inversions de les seves multinacionals. L'atlantisme militar assentaria l'arrel de l'atlantisme energètic i monetari.

El Tractat de Roma, signat el 25 de març del 1957, que iniciava el camí cap a la utòpica unitat europea, s'aniria degradant al pas del temps en un pur instrument de la política exterior de la Casa Blanca; en un macrosistema que programa les demandes del mercat de consumidors i en un mecanisme eficaç per a homogeneïtzar l'oferta tecnològica del complex militar-industrial.

Des que es fundà, la CEE ha anat augmentant progressivament la penetració de la banca estatunidenca als països membres. Ni tan sols la unió de les grans banques angleses, franceses i alemanyes ha aconseguit afeblir el protagonisme del Chase Manhattan Bank o del Bank of America sobre l'economia europea. Tant és així que l'inici de la cotització de la Unitat de Compte europea (ECU) al mercat de canvi de París és irrellevant front la cotització dels grans "trust" nord-americans. Nombrosos bancs com el Chase, el First National, el Morgan o el Continental Illinois han incrementat les seves participacions de capital a la banca europea o han creat organismes comuns.

La constitució de la CEE, com ja començà a ésser-lo des del 1948 l'Organització Europea de Cooperació Econòmica (OECE), seria un factor decisiu per a l'acceleració de la dependència

financera de "L'amic americà". Més del 70% de les instal·lacions de filials d'empreses nord-americanes es portaren a terme després de la signatura del Tractat de Roma. Les que més ràpidament creixeren foren les relacionades amb la importació de tecnologia estratègica i militar.

L'OTAN ESPIA A LA CEE

Malgrat que la CEE nasqué sense competències en matèria de defensa, la política industrial dels Estats membres ha obligat a la Comunitat a interrelacionar-se cada vegada amb major freqüència amb els plans del Consell Atlàntic. Aquesta pràctica ha creat una tecnocràcia mixta que ha anat acoblant objectius. Resulta simptomàtic i revelador que dos membres fundadors del Tractat de Roma, Joseph Luns i Paul Henri Spaak, hagin estat secretaris generals de l'OTAN.

La connexió OTAN-CEE és avui una realitat en sectors com l'aero-nàutica, la construcció naval, l'electrònica i la informàtica, la investigació espacial, les telecomunicacions, la física de les altes energies, la planificació nuclear o la logística. Organismes com la Comunitat Europea del Carbó i l'Acer (CECA) i la Comunitat Europea d'Energia Atòmica (EURATOM) es troben controlats per la Direcció d'Afers Econòmics i de Planificació Nuclear de l'OTAN. Centres com l'Europeu d'Investigació Nuclear (CERN) i l'Agència Espacial Europea (ESA) es veuen forçats a coordinar els seus programes amb el comitè Científic de l'Aliança i la Direcció de Comandament, Control i Comunicacions, encarregada d'harmonitzar els aspectes econòmics i polítics de les telecomunicacions civils i militars de l'OTAN.

Grups de científics i experts militars pertanyen a comissions mixtes que treballen en un mateix tema. Per exemple, el programa comunitari ESPRIT per a la investigació i desenvolupament de la tecnologia de la informació, es correspon amb el Sistema Integrat de Comunicacions i Electrònica (NCSMA) i amb el Comitè Conjunt de Comunicacions i Electrònica de l'OTAN.

La política industrial d'Europa Occidental per l'any 2000 s'està dirigint des del Consell Atlàntic, verdader consell d'administració del complex militar-industrial al continent. ¿Pot un Estat amb feble infraestructura científica com l'espanyol fer front des de la neutralitat a la modernització del seu sistema defensiu? ¿Quines vies hi ha per a que els convenis de fabricació d'armes amb França, Alemanya Federal i Turquia, així com la reexportació de tecnologia militar, es porti a cap sense el consentiment de les agències de l'OTAN?

El manteniment de les bases no sembla suficient garantia per a que el departament d'Estat i Defensa nord-americans acordin crèdits i autoritzin l'exportació de components electrònics a la nostra indústria bèl·lica. Les darreres pressions de l'Administració Reagan en aquest terreny són reveladores d'aquesta realitat. El Ministeri de Defensa es troba en un carreró sense sortida. Només el marc de l'Aliança Atlàntica el permetrà tirar amb èxit el seu ambiciós projecte d'actuar d'intermediari tecnològic amb els països àrabs i Llatino-americà.

LLIGAT I BEN LIGAT

Un cop dit això no és estrany que els ministres d'Afers Exteriors dels deu hagin vinculat l'ingrés d'Espanya a la CEE amb la seva permanència a l'OTAN. L'estreta relació, com de bes-

sons siamesos, entre ambdues organitzacions comença a ser admesa pel Govern socialista després d'haver-la negat de forma persistent en els darrers cinc anys.

El fet que l'Executiu decidís impulsar la indústria bèl·lica com a punta de llança de la reactivació econòmica és fruit d'aquesta constatació, de la qual ja no pot desprendre's. Des que EL PSOE guanyà les legislatives, a l'octubre del 1982, el Govern ha subscrit els més fabulosos contractes d'armaments. Cadascun d'ells ha estat minuciosament estudiat, coordinant-lo i adequant-lo amb els interessos de la CEE i de l'OTAN. El programa FACA (300.000 milions), el contracte Harrier (35.000 milions), l'acord Roland (29.000 milions) i la participació en la fabricació del Futur Avió de Combat Europeu (FACE) que suposarà una inversió de 460.000 milions.

La fabricació conjunta d'armaments entre països de l'OTAN i membres de la CEE, així com la cooperació en matèria nuclear, és una realitat que no ha passat desapercebuda a l'Assemblea d'Estrasburg, on es començà a plantejar la creació d'una Agència Europea d'Armaments.

Els diputats liberals, conservadors, democristians i socialdemòcrates volen poder tractar sobre programes comuns d'abastament en el marc de la política industrial de la CEE. El Govern espanyol abonaria aquesta tesi en recolzar la revitalització de la Unió Europea occidental (UEO), plataforma d'homogeneïtzació i homologació del complex industrial-militar europeu amb els Estats Units i Canadà. Els únics que semblen disposats a oposar-se a aquesta dinàmica són els parlamentaris VERDS, que consideren vulnerats els principis fundacionals del Tractat de Roma.

EL CAS ESPANYOL

Per al Govern de Felipe González tant indispensable és adherir-se al programa electrònic ESPRIT de la CEE com adequar les nostres inversions militars i de cofabricació de material estratègic amb l'Eurogrup i el Comitè de Plans de Defensa de l'OTAN. El programa FACA depèn en gran mesura de la coordinació atlàntica. D'altra banda estan en marxa una sèrie de costosos projectes amb els països comunitaris que per les seves implicacions militars reclamaran l'assessorament de l'OTAN.

La presència d'Espanya a l'EURATOM permetrà l'accés a impor-

tants préstecs a càrrec del fons d'aquest organisme d'energia atòmica que durant 1984 atorgà més de 1.500 milions a través de departaments financers controlats per la banca americana. El Pentàgon no sembla disposat a que Espanya, que no ha signat el Tractat de No Proliferació, sortís de l'OTAN i mantingüés la seva participació en indústries d'enriquiment d'urani, com són les societats EURODIF i COREDIF; en el programa de reactors plutònigens, en l'accelerador de partícules del CERN, en el projecte JET (Joint European Tours) per la Fusió Termonuclear, en l'Airbus, així com en els projectes ARIANE i de cofabricació de míssils i submarins preatòmics. La sortida de l'OTAN incrementaria sens dubte els riscos tecnològics i financers sobre els compromisos adquirits. Espanya es despenjaria, per exemple, dels onze projectes d'alta tecnologia que desenvoluparien els països membres per a coordinar la "guerra electrònica". Davant aquesta impressionant hipoteca, de la que ara depèn el futur industrial i la salut de la nostra economia productivista, allò ètic hagués estat la

convocatòria d'un referèndum abans que s'assumís aquesta

complexa teranyina d'inversions, la majoria de les quals foren iniciades pel Govern de UCD.

Des que Espanya ingressà formalment com el 16è país membre de l'OTAN, el 30 de maig del 1982, governant Leopoldo Calvo Sotelo, s'ha anat gestant una forta relació entre el Pla de Modernització de l'Exèrcit (META), el Pla Estratègic Conjunt (PEC) i el Pla Electrònic i Informàtic amb les estructures de l'Aliança i de la Comunitat Econòmica.

La qüestió és diagnosticar si aquesta dinàmica podria ser reversible. Però els escepticismes no fan més que augmentar entre la població que contempla perplexa com l'Estat imposa el futur. El sistema econòmic de l'any 2000 es presenta ja com una qüestió purament de defensa.

Les eines de la destrucció són defensades pels tecnòcrates com a redemptores i generadores d'ocupació. L'economia humanista, com la idea de l'Europa de Jean Monnet, ha caigut en desús. I atrapat per aquesta ideologia del creixement es troben tots els partits polítics que han assolit el poder predicant la justícia social i la pau.

